

OSLOPAKKE 3 OG BYVEKSTSAMARBEIDET FOR OSLO-OMRÅDET

Erfaringer med porteføljestyring

Alberte Ruud, sekretariatsleder Oslopakke 3- og byvekstsamarbeidet

25. november 2025

Foto: Henriette Erken Busterud

OM SEKRETARIATET

- Partsuavhengig og nøytral rolle
- Koordinerer samarbeidet og oppfølgingen av **byvekstavtalen** og **Oslopakke 3** på vegne av partene
- Bistår i faglige spørsmål
- Informasjon og kommunikasjon - internt og eksternt
- Tilrettelegger for at styringsgruppen har en **totaloversikt** over økonomisk status og framdrift slik at den kan drive **ansvarlig porteføljestyling**. Hver prosjekteier er imidlertid ansvarlig for den løpende kostnadsstyringen av det enkelte prosjekt.

Alberte Ruud
sekretariatsleder

Frode Hauglin
controller

Zita Asdal
strategisk rådgiver

Katrine Erichsen
faglig rådgiver

Foto: Henriette Erken Busterud

VI ØNSKER OSS GODE BYER Å BO, JOBBE OG LEVE I

Foto: Ruter As / Redink, Fartein Rudjord

Det ventes **245 000 nye innbyggere** i Oslo og Akershus frem mot 2050

Trafikkutvikling som følge av befolkningsvekst vil gi økt biltrafikk, flere køer, økt forurensning og klimagassutslipp – med mindre vi tilrettelegger godt for at befolkningen reiser mer kollektivt, sykler og går.

ULIKE ANSVARS- OG MYNDIGHETSOMRÅDER INNEN AREAL OG TRANSPORT- MÅLOPPNÅELSE FORUTSETTER SAMARBEID

OSLO KOMMUNE

- Arealmyndighet
- Kommunalt veinett
- Kollektivtransport og knutepunkter
- Parkeringspolitikk

AKERSHUS FYLKESKOMMUNE

- Fylkesveinettet
- Kollektivtransport og knutepunkter
- Regional planmyndighet

LILLESTRØM KOMMUNE BÆRUM KOMMUNE NORDRE FOLLO KOMMUNE

- Arealmyndighet
- Parkeringspolitikk
- Kommunalt veinett
- Knutepunkter

STATSFORVALTEREN I ØSFOLD, BUSKERUD, OSLO OG AKERSHUS

Ivareta og gi råd innenfor statlig areal-, klima- og miljøpolitikk

STATENS VEGVESEN

- Riksveier
- Knutepunkter

JERNBANEDIREKTORATET

- Helhetlig utvikling av jernbanen: infrastruktur, drift, vedlikehold og utvikling
- Knutepunkter og koordinering mot øvrig kollektivtransport

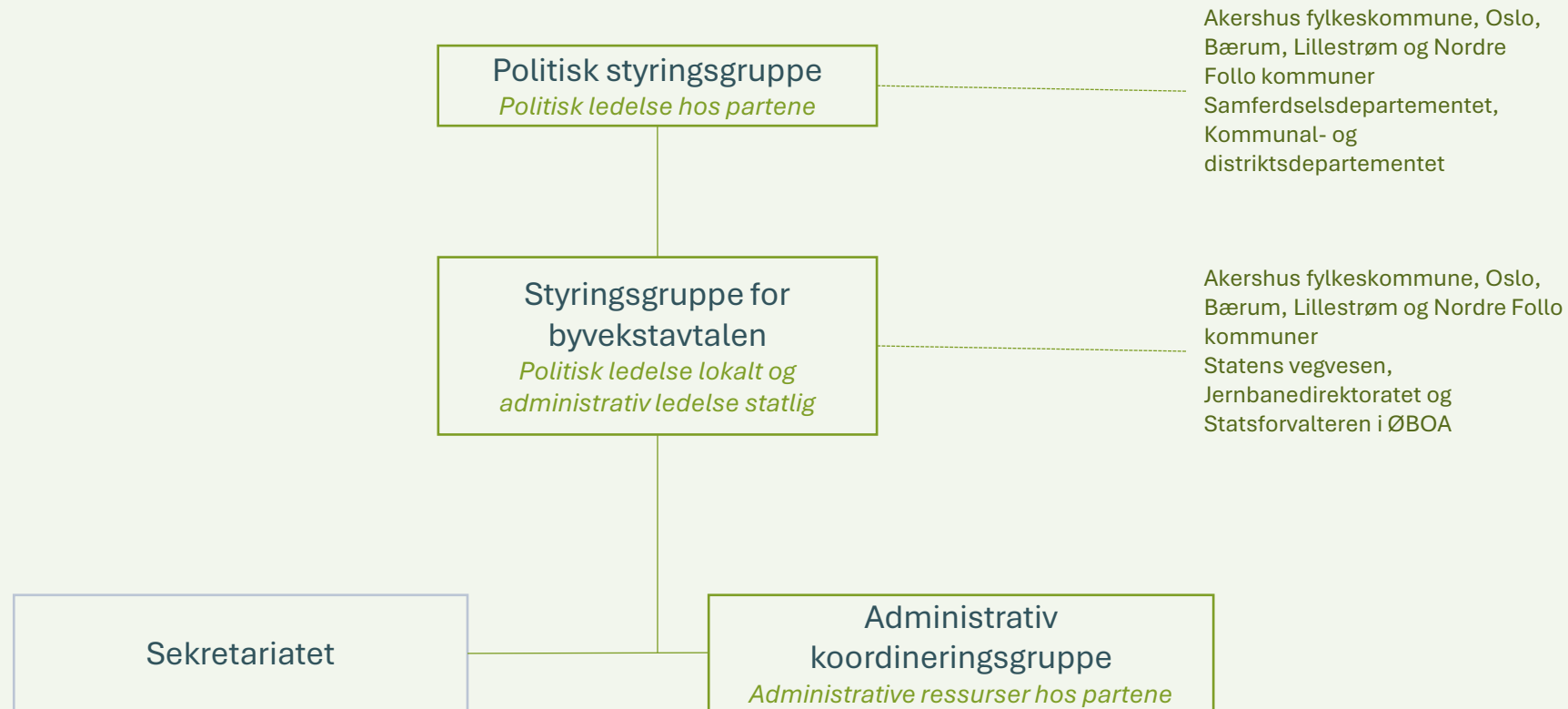
OSLOPAKKE 3 OG BYVEKSTAVTALEN – KORT FORKLART

- Bompengefinansiert bypakke som bygger på lokale avtale mellom Oslo og Akershus
- Oppfølging i samarbeid mellom Akershus, Oslo, Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet
- Bompenger både som finansieringskilde og regulerende tiltak
- Bompenger og lokale midler fra Oslo og Akershus til kollektivtransport, vei, sykling og gange. Kollektivdrift og investeringer.
- Del av byvekstavtalen
- Gjeldende Oslopakke 3: 2018-2036 - revidert lokal avtale 2024, med sikte på ny bypakke 2027-2045

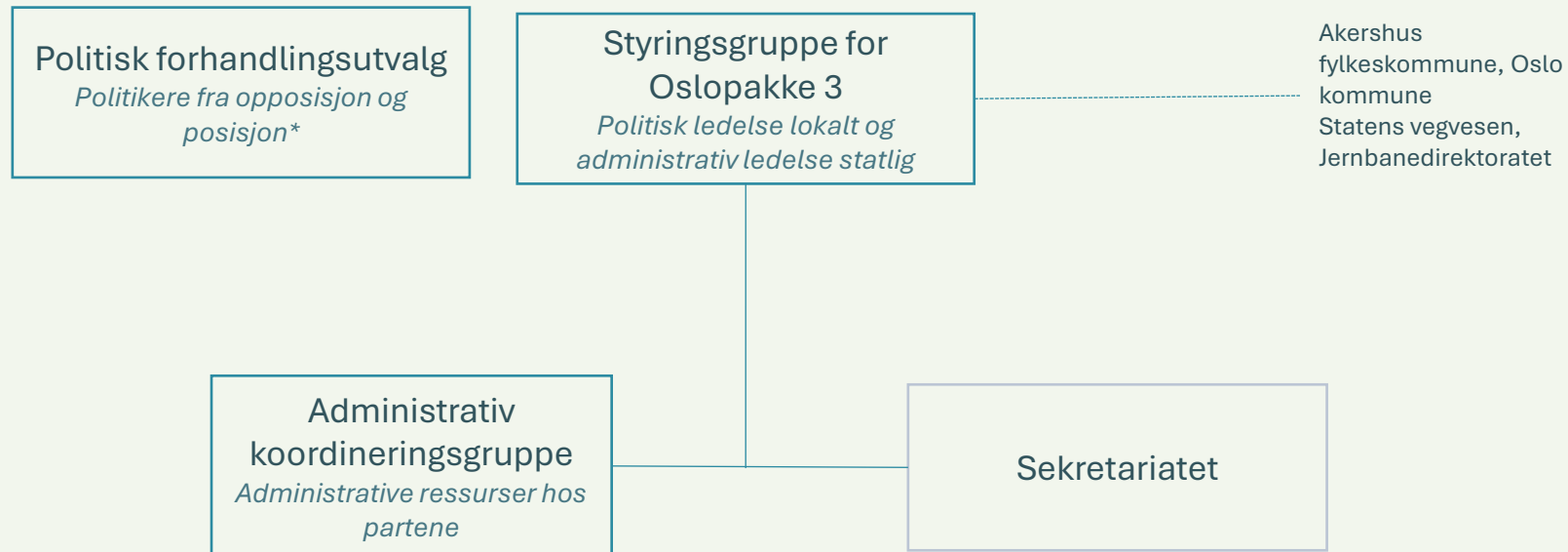

- Avtale mellom Samferdselsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Akershus , Oslo, Nordre Follo, Lillestrøm og Bærum
- Oppfølging i samarbeid mellom lokale parter, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet og Statsforvalteren for Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
- Statlige midler til kollektivtransport, sykling og gange, kollektivdrift og investeringer.
- Forpliktelse om tiltak som bidrar til måloppnåelse, som brukerbetaling, parkering, arealpolitikk
- Nullvekstmålet som overordnet mål
- Reforhandling aktuelt – tidspunkt ikke avklart

ORGANISERING AV BYVEKSTAVTALEN

ORGANISERING AV OSLOPAKKE 3

*Trer sammen ved reforhandling av lokal avtale og ved behov for prinsipielle avklaringer

MÅL OG MÅLOPPNÅELSE

MÅL I AVTALENE

BYVEKSTAVTALEN

OVERORDNET MÅL – NULLVEKSTMÅLET

I byområdene skal klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten tas med kollektivtransport, sykling og gange.

OSLOPAKKE 3

OVERORDNET MÅL

Et effektivt, miljøvennlig, sikkert og tilgjengelig transportsystem.

HOVEDMÅL

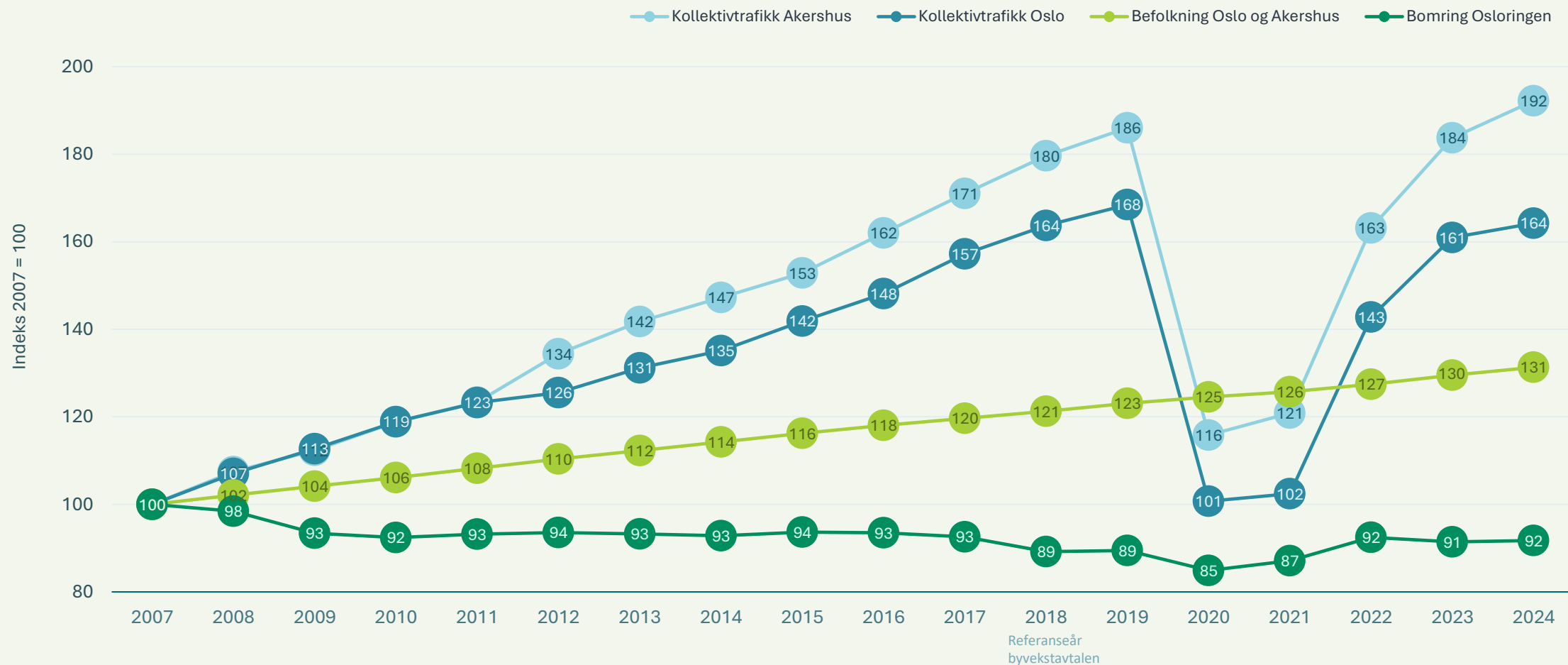
God fremkommelighet for alle trafikanter, prioritere kollektivtrafikk, næringstrafikk samt gang- og sykkeltrafikk.

Ta veksten i persontransport med kollektivtransport, sykkel og gange.

ANDRE MÅL

- Sikkert og universelt utformet transportsystem
- Attraktivt kollektivtilbud
- Bidra til bedre miljø og by- og tettsteds kvalitet

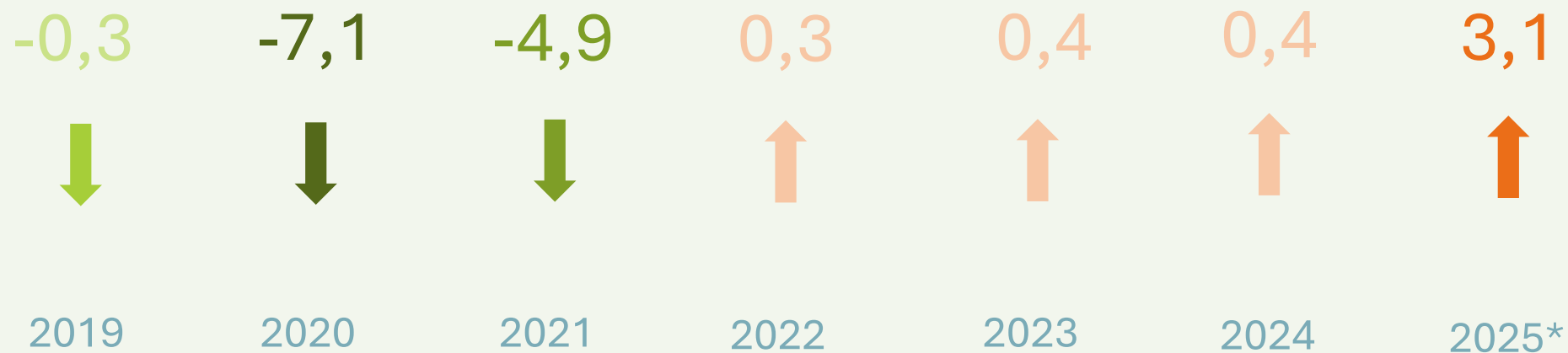
NULLVEKST I PERSONBILTRAFIKKEN I OSLO-OMRÅDET 2007-2024

Kilde: Ruter, Jdir, SSB, Fjellinjen

.....MEN TRENDEN SER UT TIL Å HA SNUDD

Utvikling år for år sammenlignet med referanseåret for byvekstavtalen - **2018**

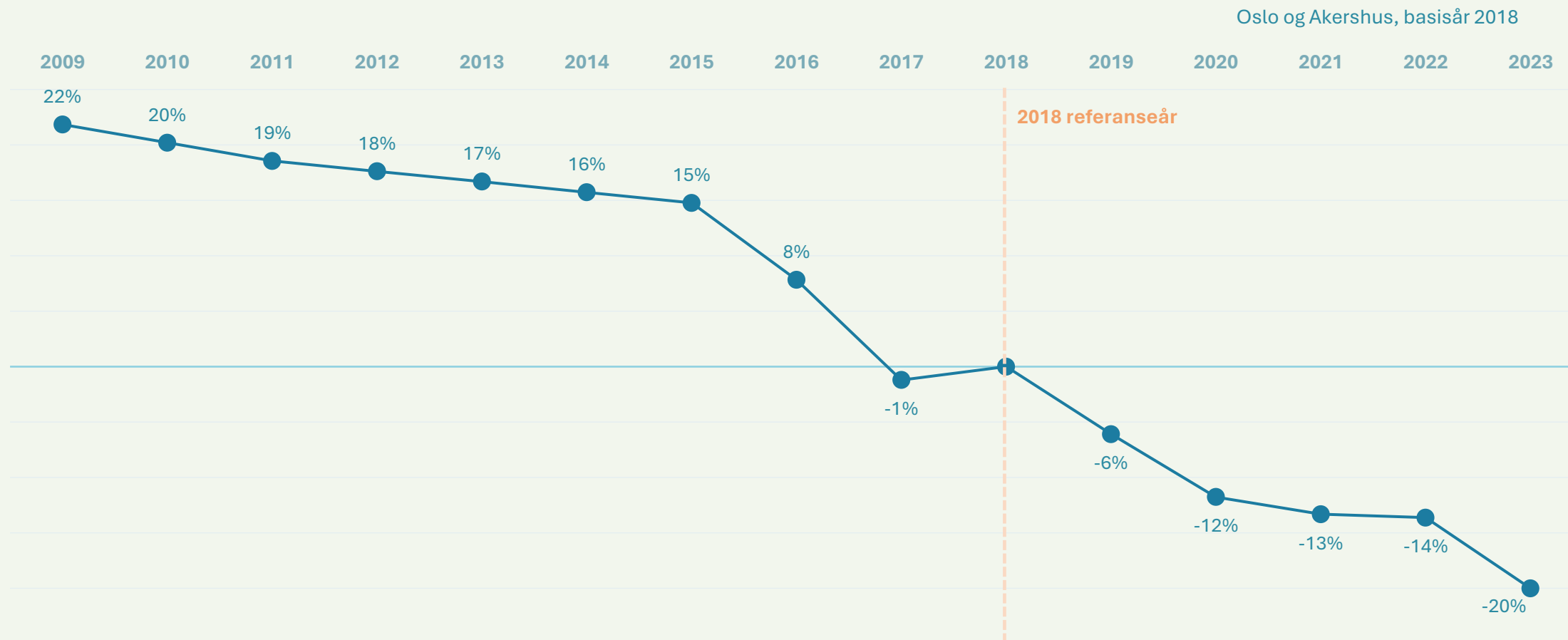

*Januar-august 2025 sammenlignet med januar-august 2018

Kilde: Byindeksen/Statens vegvesen

REDUKSJON I KLIMAGASSUTSLIPP FRA VEITRAFIKK

UTVIKLINGEN HAR SAMMENHENG MED ANDEL ELEKTRISKE BILER

Kilde: SSB

PORTEFØLJESTYRING I OSLOPAKKE 3- OG BYVEKSTSAMARBEIDET

OSLOPAKKE 3 OG BYVEKSTAVTALEN HAR FLERE FINANSIERINGSKILDER OG FELLES HANDLINGSPROGRAM

LOKALT	BILISTER	STAT
OSLO KOMMUNE	BOMPENGER	STATLIGE TILSKUDD
AKERHUS FYLKESKOMMUNE		SÆRSKILT TILSKUDD TIL STORE KOLLEKTIVPROSJEKT
GRUNNEIERBIDRAG		STASJONS- OG KNUTEPUNKTTILTAK
VOGNANSKAFFELSESFONDET		

HANDLINGSPROGRAMMET REVIDERES HVERT ÅR

Q3/Q4

Orienteringssak i
Nordre Follo,
Lillestrøm og Bærum
kommuner

Handlingsprogrammet legges
frem for politisk styringsgruppe.
Grunnlag for innmelding til
budsjetter.

Innspill fra
partene

Q1

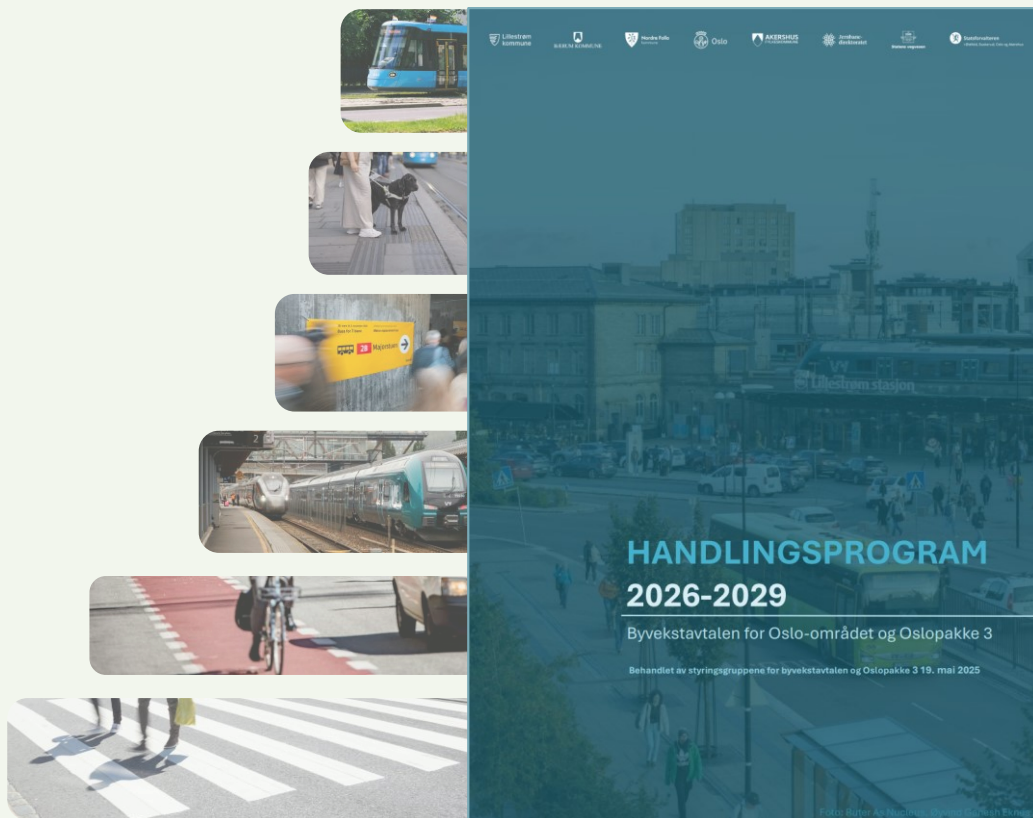
Prioritering

Handlingsprogram vedtas av
styringsgruppene i Oslopakke 3 og
byvekstavtalen

Q2

Handlingsprogrammet
vedtas av Oslo bystyre
og Akershus fylkesting

HOVEDPRIORITERINGER

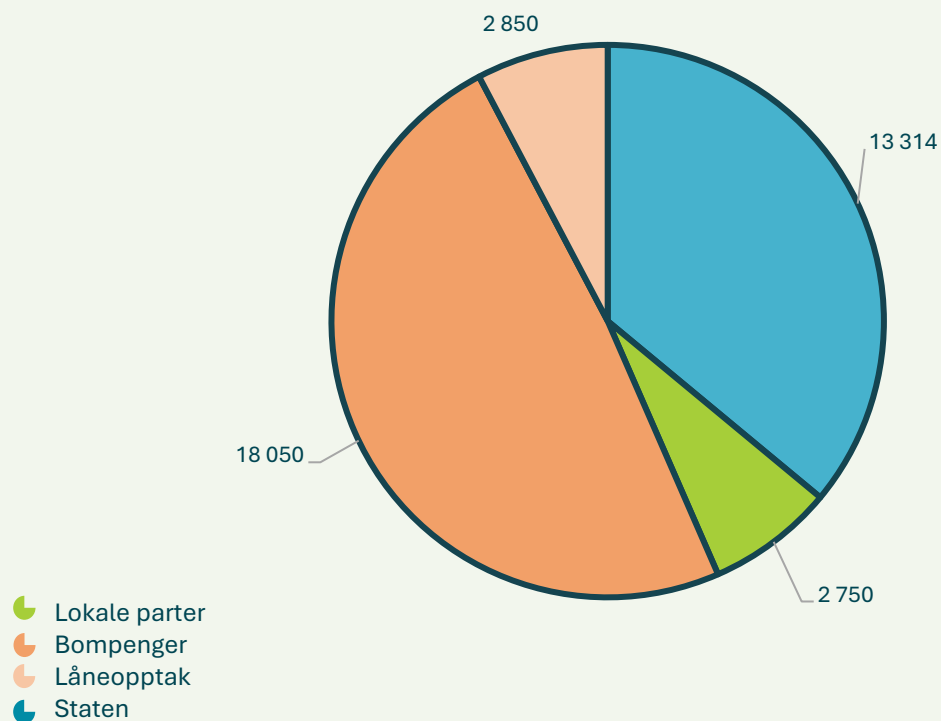
- Gjennomføre igangsatte prosjekter
- Ta vare på eksisterende infrastruktur
- Styrke kollektivtilbudet
- Styrke kollektiv-, gang- og sykkeltilretteleggingen
- Høy andel til kollektiv-, gang- og sykkeltiltak

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus skal ligge til grunn for prioriteringene

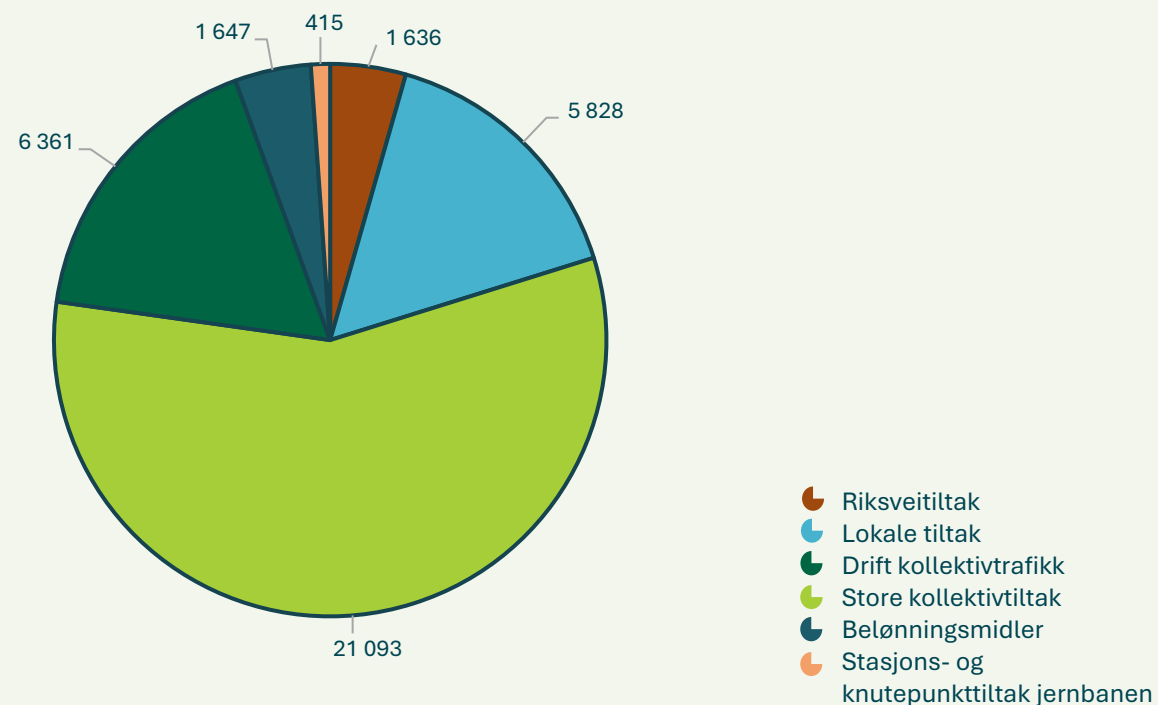
mill. kr 2026

ØKONOMISKE RAMMER OG FORDELING AV MIDLENE

Hvor kommer pengene fra i 2026-2029?

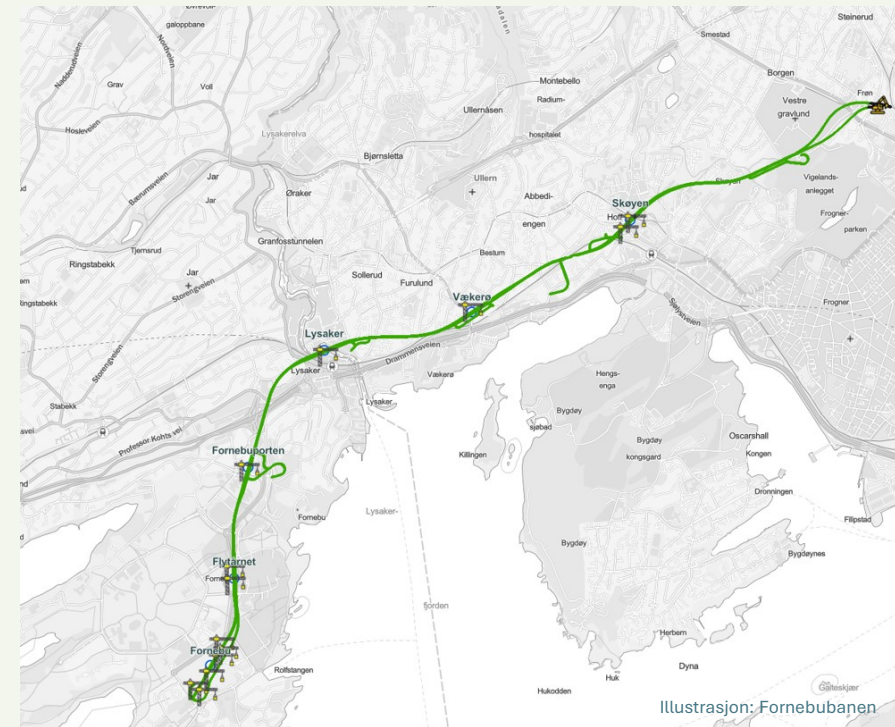
Hva bruker vi penger på i 2026-2029?

FORNEBUBANEN ER DEN STØRSTE T-BANEUTBYGGINGEN I HOVEDSTADSOMRÅDET PÅ MANGE TIÅR

Mye byggeaktivitet på gang – skal etter planen åpnes i 2029

Film om Fornebubanen

Illustrasjon: Fornebubanen

Finansiert med bompenger og med statlig tilskudd over Kapittel 1332, post 63: Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter og kapittel 1332, post 66: Tilskudd til byområder

Nytt **kollektivfelt** gir bedre punktlighet for bussene på Tveita

Delfinansiert med belønningsmidler

Ferdigstilt

Foto: Bymiljøetaten

Ny **gang- og sykkelvei** Årvoll-Sinsen gir økt trafikksikkerhet og **fremkommelighet**

Finansiert med post 30-midler

Ferdigstilt

Foto: Statens vegvesen

Groruddalspiloten, en delt selvkjørende bestillingstjeneste, er godt i gang

Delfinansiert med belønningsmidler

Pågående

Begge foto: Ruter

RAPPORTERING PÅ MÅLOPPNÅELSE, PROSJEKTER OG ØKONOMI

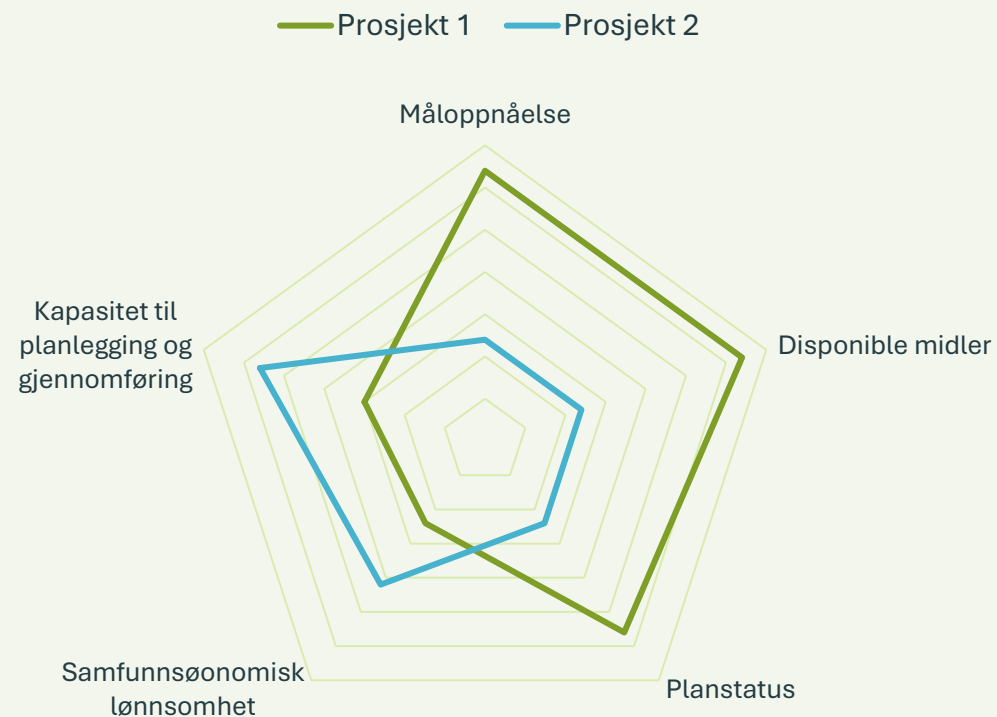

23 INDIKATORER PÅ MÅLOPPNÅELSE

INDIKATORER BYVEKSTAVTALEN		INDIKATORER OSLOPAKKE 3	
Måleindikatorer - Byindeksen - Trafikkarbeid	Oppfølging av innsatsområder - Gratis parkering ved arbeidsplass - Offentlig tilgjengelige parkeringsplasser - Tillatt antall parkeringsplasser ved virksomhet - Parkeringsnorm - Boligers avstand til større senter/kollektivknutepunkt - Arbeidsplassers avstand til større senter/kollektivknutepunkt	God fremkommelighet - Hastighet i rush/rushtidsvarighet - Reisehastighet i rush for kollektiv - Nye/oppgraderte sykkelanlegg Reduksjon persontrafikk - Påstigende kollektivpassasjerer - Trafikkutvikling i bomsystemet - Lette elbiler i bomsystemet Sikkert og universelt utformet transportsystem - Trafikksikkerhet for alle transportformer	Attraktivt kollektivtilbud - Punktlighet - Tilfredshet med kollektivtilbudet - Brukertilfredshet kollektivtilbudet Miljøvennlig transportsystem (lokal luftforurensning) - Overskridelser NO2 (utvalgte målestasjoner) - Overskridelser PM10 (utvalgte målestasjoner)

PROSJEKTENE SKAL PRIORITERES BASERT PÅ EN HELHETLIG VURDERING

- Mål- og resultatstyring
Er prosjektet i tråd med overordnede mål i avtalene?
- Disponible midler
Har vi penger til dette?
- Planstatus
Har vi kommet langt nok i planleggingen?
- Samfunnsøkonomisk lønnsomhet
Hvor stor nytte har prosjektet?
- Kapasitet på planlegging og gjennomføring
Har vi ressurser til å gjennomføre prosjektet?

STYRINGSGRUPPENE HAR OVERORDNET ANSVAR FOR PORTEFØLJESTYRINGEN – SKJER PÅ TRE NIVÅER

1 REFORHANDLING AV AVTALENE

Langsiktige hovedprioriteringer

- Oslopakke 3 reforhandles normalt hvert 4. år, innenfor gjeldende proposisjon eller det kan utløse ny bompengesak til Stortinget.
- Byvekstavtalen reforhandles ved behov. Det er Samferdselsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet som inviterer til forhandlinger.

2 RULLERING AV HANDLINGSPROGRAMMET

Fireårige og årlige hovedprioriteringer

- Handlingsprogrammet gjelder for fire år, og rulleres årlig. Det er styringsgruppene for Oslopakke 3 og byvekstavtalen grammet som har ansvaret for porteføljestyling innenfor rammene av handlingsprogrammet.
- Vedtas av bystyret i Oslo og fylkestinget i Akershus.

3 LØPENDE PORTEFØLJESTYRING

Løpende prioriteringer

- Løpende porteføljestyling gjennom året i styringsgruppen – omdisponeringer mellom tiltakskategorier
- Delegert porteføljestyling innenfor deler av handlingsprogrammet:
 - Bompenger og lokale midler til lokale tiltak: Oslo og Akershus
 - Bompenger til reinvestering av T-bane og trikk: Oslo
 - Bompenger og statlige tilskudd til drift kollektivtrafikk: Oslo og Akershus

HVORFOR PORTEFØLJESTYRING?

Sikrer at midlene brukes der samfunnsnyttene er størst

Vi ser på hele porteføljen, ikke bare enkeltprosjekter, for å oppnå nullvekst og andre mål

Gjør det mulig å håndtere usikkerhet i bompenger og statlige bidrag

Muliggjør langsiktig planlegging og prioritering

HVA KAN VI GJØRE ENDA BEDRE?

Videreutvikle rutiner for systematisk økonomioppfølging

Synliggjøre prioriteringene og vurderingene som ligger til grunn

Jevnlig evaluering av måloppnåelse

Tydeligere prioriterings-kriterier

UTFORDRINGER

- **Ulike styringsgrupper for hhv Oslopakke 3 og byvekstavtalen**
 - Ulik representasjon og dels ulike målsettinger
 - Informasjonsdeling og gjensidig tillit
- **Balanse mellom styring/kontroll og fleksibilitet**
 - Store rammer og delegert porteføljestyring
 - «Kontrollmekanismer» som sikrer at styringsgruppen har et godt beslutningsgrunnlag
- **Bred enighet på tvers av politikken - og på tvers av forvaltningsnivåer**

Takk for meg!